

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. II. An Deus possit ignorari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

quod DEUS debeat existere; nam hoc includitur in priori: ergo, Confir. Natura nos incitat ad colendum, & invocandum aliquem DEUM: ergo etiam ad eum cognoscendum. Resp. dist. ant. est per se notum, quod absolute debeamus DEUM colere. neg. ant. quod conditionate, si DEUS existat. conc. ant. & neg. consequ. Eodem modo est per se notum, quod debeamus Superiorem revereri, si existat: non autem est per se notum, quod existat. Ad confir. conc. totum; hoc enim plus non probat, quam naturalem nobis aliquomodo esse cognitionem DEI, scilicet ut explicatum est n. 12. Potest etiam responderi, naturam nos tantum incitare ex suppositione, quod detur DEUS, non autem antecedenter ad hanc hypothesein Reliqua, quæ hic possent objici, dabimus infra, quando de demonstratione DEI quasi à priori.

15. Ob. 5. contra 2. conclusionem. Verba: *videri, manifestum esse* &c. non semper significant in Scripturis evidentiam; ergo nostra probatio non subsistit. Confir. Si potest dici, quod illa verba significant evidentiam, potest etiam dici, quod significant existentiam DEI esse notam per se: hoc non admittimus: ergo. Resp. om. ant. neg. consequ. Si quibusdam in locis similia verba non significant evidentiam, idem id contingere debet; quia vel alius Scripturæ locus, vel traditio, aut definitio Ecclesiæ, vel ratio manifesta, aut communis interpretatio obstat; alias enim ex regula S. Augustini Scriptura accipienda est in sensu, quantum potest, proprio: nil autem tale obstat, quin verba à nobis adducta, sumantur de visione evidenti (non corporali) sed intellectuali. Ad confir. neg. ma. DEUS dicitur quidem videri, sed procul, ut habetur Jobi 36. v. 25. ex quo rectè Gaspar Sanchez & Gormaz de DEO n. 49. inferunt, de notari visionem adhuc obscuram, & per effectus.

16. Ob. 6. Existencia DEI potest credi: ergo non potest demonstrari. prob. consequ. fides & evidentia de eodem objecto non stant simul: ergo, Resp. Quidam negant ant. & volunt, existentiam DEI esse potius aliquod præambulum ad fidem, quam articulum fidei: alii probabilius negant consequ. quamvis enim non possint juxta quosdam simul stare in eodem actu scientia, & fides (quod multi alij negant) non tamen repugnat, quod minus stent simul, vel saltem successive in eodem intellectu duo actus, unus fidei, alter scientiæ; nec enim obstat actui fidei, si objectum ejus materiale sit ex alia ratione, per alium actum tacta, evidens (quidquid sit de objecto formali) nam tamen est liber ad assentiendum etiam ex motivo inevidenti. Certè in Scripturis plura revelantur ratione naturali evidentia e.g. quod omnes homines moriantur: quod cæci non videant: quod aquæ decurrant ad mare &c. nec ista DEUS otiose revelat, sed, ut credantur.

ARTICULUS II.

An DEUS possit ignorari.

17. Dico. DEUS invincibiliter ignorari non potest saltem diutius ab

homine rationis capace. Hoc ad minimum supponit S. Thomas 1. 2. q. 89. a. 6. ubi docet, cum originali peccato non posse dari culpam tantum venialem, eò quod puer habens annos discretionis statim teneatur se convertere ad suum finem, seu DEUM. Eandem assertionem tradunt Granadus in 1. p. tr. 1. disp. 1. sec. 3. & plures ab eo n. 12. citati. item Lyranus, Abulensis, Vasquez, Card. Lugo disp. 5. de Incarn. sec. 6. n. 107. Amicus, Valentia, Coninck, & alij præsertim Recentiores communiter contra Arriagam & alios paucos, videnturque desumi ex Scripturis dicentibus de DEO Jobi 36. v. 25. *Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur procul*: quod licet non debeat accipi de iis, qui rationis usum non habent (sicut nec debent accipi de his præcepta in Scripturis contenta) tamen debet intelligi de habentibus usum rationis, & oculos non claudentibus, sicut scilicet videtur sol ab omnibus.

18. SS. Patres etiam nostram sententiam adstruunt: Sic S. Cyprianus l. de idolorum vanitate ait: *Hæc est summa delicti, nolle agnoscere, quem ignorare non possis*. Tertull. l. de spectacul. c. 2. ait: *Nemo negat, quia nemo ignorat, quod ultro natura suggerit, DEUM esse universitatis conditorem*. S. August. tract. 106. in Joan. *Hæc est enim vis vera Divinitatis, ut creatura rationali jam ratione utenti non omnino, ac penitus possit abscondi*. Idem in psal. 74. de DEO ait: *Qui ubique secretus est, ubique publicus, quem nulli licet, ut est cognoscere, & quem nemo permittitur ignorare*. S. Hieron. vel, ut alij volunt, quidam Philippus in Jobi 36. v. 25. ait. *Nullus tamen est, qui se abscondat à calore ejus: & ideo unusquisque mortalium, licet de longè, sentit, & intelligit DEUM*. plura vide apud Granadum loc. cit. & Fasolum in 1. p. tom. 1. q. 2. a. 2. n. 9. & seqq.

19. Probatur conclusio ratione. Homo quivis, si pervenit ad usum rationis, agnoscit brevè aliquid esse bonum, & faciendum, aliud esse malum, & vitandum: item habet remorsum conscientie ob malefacta: ergo debet agnoscere aliquam supremam regulam honestatis, itemque aliquem legislatorem supremum, & vindicem mali: ergo jam sub aliquo prædicato agnoscit DEUM, quod solum petimus; nec enim volumus, DEUM statim sub omni prædicato debere agnosci à quovis. Quamvis autem existimem, DEUM etiam sub ratione conditoris universi, saltem vix ab aliquibus, certè non diu, invincibiliter ignorari posse, quod hæc notitia de DEO, imò etiam major de eo, tanquam remuneratore superno necessaria sit ad salutem, & DEUS facientibus, quod est in se, non neget ita necessaria: tamen istud hîc & nunc ad hanc conclusionem defendendam non est necesse asserere. Antec. prob. experientia universalissimâ, & ex eo, quod prima juris naturalis principia diu saltem ignorari non possint, ut iterum experientia monstrat.

20. Confirmatur. Synteresis aut conscientia vel natura humana, aut lumen rationis hominem saltem movet, ut dubitet, an non sit DEUS dominus omnium, vindex malorum &c. Jam vel talis dubitans ulterius inquirat, & agnos-

agnosceret DEUM dari, vel non inquit, & non inculpabiliter nesciet; nam utique quis statim agnoscat, hanc veritatem, an habeat supremum Dominum, quem colat, debere à se inquiri, nec posse à se negligi tanquam inutilem, vel ad se non pertinentem, sicut negligi potest inquisitio in parem, vel imparem numerum stellarum; cum sit fundamentum omnis vitæ moralis. Pariter etiam ipsa pulcherrima mundi constructio movere dubium saltem, an non deus mens sapientissima, quæ prudentissimo ordine omnia struxerit, quam venerari, ejusque voluntatem sequi oporteat: hoc autem posito, si indagare quis negligat, invincibilis non erit ignorantia.

21. Petes, an saltem vincibiliter DEUS possit diu ignorari. Resp. Si per vincibilem ignorantiam intelligitur illa, quæ in se vinci potest, hic & nunc autem non statim vinci debet, talis etiam, saltem diutius, dari non potest; nam de hac discurrendum sicut de invincibili ignorantia. Si autem per vincibilem ignorantiam intelligitur theologicè peccaminosa, ut communiter intelligi solet, non potest DEUS vincibiliter omnino ignorari; nam hoc ipso, quod quis peccet, & theologicè quidem (nam peccatum philosophicum suppono hic ex tr. de act. humanis, & communi ut moraliter saltem impossibile) debet agere contra præceptum DEI, adeoque debet DEUM saltem habitualiter scire sub ratione supremi legislatoris, vel primæ regulæ honestatis: consequenter non potest, qui peccat, DEUM omnino ignorare. vide hac de re La Croix l. 5. à n. 55. ubi ait, peccantem actualiter & exercitè cognoscere DEUM, sed remissè, sicut cytharizans actu cognoscit regulas artis, quamvis non reflexè de iis cogitet: sic etiam, ut habet Lugo apud eundem La Croix, sacerdos peccans contra castitatem, cognoscit exercitè & experimentaliter, se esse voto adstrictum. Non autem nego, quod possit DEUS vincibiliter ignorari secundum quid, hoc est, non cognosci sub prædicato formali, & explicito DEI e. g. sub ratione Creatoris omnium, entis improducti, sibi ac aliis plenè sufficientis ad existendum, summi ac simpliciter necessarij boni; nam cum hæc per se nobis nota non sint, demonstrationes autem non sint adeò omnino obviæ, homines summè rudes, ac barbari, & vix ultra sensum sapientes poterunt culpabiliter hac DEI notitia clariore carere, dum scilicet culpabiliter inquirere negligunt.

22. Ob. 1. S. August. tr. 106. in Joan. verbis citatis n. 18. adjungit ista: *Exceptis enim paucis, in quibus natura nimium depravata est, universum genus humanum DEUM mundi hujus fatetur autorem*: ergo aliqui possunt DEUM ignorare. Confirm. ut S. Augustinus se ipsum explicat in sensu accommodo, ita in eodem alij SS. Patres, quando dicunt, DEUM ignorari non posse, accipi possunt de sapientibus, aut magis ingeniosis, non verò de omnibus rudibus, ac barbaris: ergo. Resp. diff. conseq. possunt aliqui DEUM ignorare omnino, & sub omni præ-

dicato re ipsa convertibili. neg. conseq. sub prædicato auctoris, vel creatoris universi. subdiff. & hoc possunt invincibiliter ac diu. neg. conseq. vincibiliter, vel non diu. om. conseq. S. August. cit. n. 18. expressè dicit, DEUM non posse omnino ignorari, quamquam dein in hominibus depravatis, seu vitiosis admittat ignorantiam culpabilem ejus, ut auctoris mundi, seu sub prædicato magis explicito. Ad confirm. neg. ant. quoad utramque partem; nec enim S. August. se explicat, ut adversarii volunt, sed ut modò declaravimus: neque SS. Patrum dicta universaliter debent restringi, nisi ratio, aut auctoritas ad id cogat; cum tamen in nostro casu cogat ad non restringendum.

23. Ob. 2. Brasili, ut suo in idiomate carent literis F. L. R. ita carebant Fide, Lege, Rege. Fertur sanè, quod ante adventum Lusitanorum nullum Numen agnoscerint. Ut etiam testantur quidam, qui apud Indos diu vixerunt, aliqui Barbari inveniuntur, qui jam adulti, & interrogati, an unquam de DEO cogitaverint, sincerè respondent, nunquam prorsus; quin apud aliquas nationes per plurà sæcula nulla fuit de DEO notitia: atqui non est credibile, quod inter tot innumerabiles homines non fuerint aliqui invincibiliter ignorantes: ergo. Resp. neg. mi. vel ejus suppositum, scilicet quod ignoraverint DEUM.

24. Quod Brasili non caruerint omni notitia DEI, vide inferius n. 85. si autem caruerint notitia DEI clariore, non caruere invincibiliter: certè ut plurimum vixere non ut homines, sed ut bruta, vitiis prorsus immersi, quæ ratione facilè excludere cogitationes clariores de DEO, quibus hic ipse omnes homines salvari cupiens, etiam eorum animos sapius pulsavit; itémque suggestiones SS. Angelorum, qui etiam eorum custodiæ destinati fuere. Quare, licet omitti possit, eos DEUM sub clariore conceptu non agnovisse assertivè, seu affirmando, tamen negari non potest, eos illum agnovisse dubitando. Admitti quidem etiam potest, eos nulla religione universali, vel patriæ toti communi aliquem DEUM coluisse, sed quod ita eum ignorarint, ut nec dubium eorum conscientiam lancinaret, probari non potest.

25. Et licet hoc Indi aliqui de se dixerint, non ideo verum dixere. Certè, ut Gormaz observat, Barbari illi sæpè Lusitanos veritatem celabant. Potuit etiam contingere, ut postea non fuerint recordati suarum cogitationum, aut dubiorum; quia potuere ea statim repellere, ut licentiùs peccarent, & sic morsus conscientie obruere facinoribus pessimis. Quod additur de integris nationibus, incredibile est, adeò ut vel Cicero L. 1. de legibus sub initium dixerit, nullam ex hominibus gentem esse, neque tam immanuetam, neque tam feram, quæ, licet nesciat, qualem DEUM habere deceat, habendum tamen ignoret. Certè, præter superius dicta, tot clarissima indicia ex mundi fabrica, ex variis scelerum punctionibus, ex

tempestatibus ac fulminibus &c. supremum aliquem gubernatorem esse, aut vindicem criminum non sinunt omnino latere.

26. Ob. 3. Gentiles possunt invincibiliter nescire multa principia juris naturæ, nobis manifestissima, e. g. quod adulterium, fornicatio, ebrietas &c. sint mala: ergo etiam possunt invincibiliter ignorare DEUM. Confirm. Possunt invincibiliter ignorare Christum, vel DEUM, saltem ut remuneratorem supernaturalem: ergo etiam DEUM simpliciter. Resp. dist. ant. gentiles possunt ignorare aliqua principia juris naturæ. conc. ant. omnia, præsertim facillima, & quæ sint fundamentum primum omnis honestatis, neg. ant. & conseq. Tale autem principium facillimum, simulque fundamentum, seu radix honestatis est existentia DEI, quæ obvio discursu patet cuicunque.

27. Ad confirm. om. ant. neg. conseq. Ex creaturis, itemque ex dictamine conscientiæ, aut synteresi, ac obligatione ad honestè agendum, apparet quidem DEUS creator, aut certe legislator, non autem Christus, aut remunerator supernaturalis. Hinc omisso, quod de his primò non incidat barbaris suspicio, aut dubium, tamen credibile non est, quod non incidat dubium de legislatore. Unde, licet priora possint ignorari vincibiliter, tamen non possunt ista. Dixi *vincibiliter*: nam invincibiliter diu ignorari non potest etiam DEUS ut remunerator supernaturalis; si enim faciat homo, quod est in se, DEUS ipsi suggeret hanc notitiam, necessitate mediæ ad salutem necessariam, ut colligitur ex propositione 22. damnata ab Innocentio XI. quæ ita habet: *Non nisi fides unius DEI necessaria videtur necessitate mediæ, non autem explicita remuneratoris.*

28. Ob. 4. Ex eo, quod homo cognoscat aliqua honesta, aliqua inhonesta, aliqua licita, aliqua prohibita, alia præcepta, non ideo cognoscit DEUM legislatorem: ergo probatio n. 19. allata nil valet. Prob. ant. potest dici, quod ea in tantum cognoscat esse honesta, vel inhonesta, in quantum cognoscit esse conformia, vel difformia rectæ rationi, vel naturæ rationali: vel si cognoscit etiam ut prohibita, potest apprehendere ut prohibita à legislatore creato, communitate vel republica humana: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. neg. 1. p. ant. nam cum homo apprehendat non qualemunque indecentiam, qualis est, si quis etiam necessariò nudus incedat, sed culpabilem, non agnoscit tantum difformitatem qualemunque cum natura rationali.

29. Nam natura rationalis, in se præcisè spectata, non obligat ad culpam, sed ad hanc obligat lex DEI (ut suppono hic ex tract. de act. humanis.) unde peccans debet agnoscere legem DEI, adeoque hunc legislatorem. An autem in aliquo casu, ad minimum moraliter impossibili, posset quis peccare tantum philosophicè, hic non disputo; quia etiam Barbari theologicè peccant, ut est innegabile. Sed nec secunda pars antecedentis est vera; quia synteresis proponit ut

inhonesta, & prohibita etiam peccata occultissima, non plebi tantum, sed regibus quoque, qui, nulli potestati creatæ subfunt. ergo non tantum ut prohibita à legislatore creato, qui nec occultissima, nec omnia præsertim supremorum principum peccata posset punire, aut ab iis deterere; si non esset altior etiam istorum vindex.

30. Ob. 5. Sunt aliqua motiva apparenter suadentia non dari DEUM, e. g. ex eo, quod homines mali sint in hoc mundo felices, boni infelices, aliqui tentantur ad dubitandum de providentia DEI: ergo etiam ethnicus poterit induci ad eum omnino negandum. Confirm. Si quis doctor magnæ auctoritatis diceret rustico, non dari DEUM, non minus inculpabiliter ei crederet, quam si diceret, dari quaternitatem in Divinis: ergo. Resp. disting. conseq. ad eum negandum culpabiliter, & quidem tantum sub prædicatis magis explicitis, juxta explicationem n. 21. datam. conced. conseq. ad negandum eum inculpabiliter. neg. conseq. offert enim DEUS, sicut ad alias tentationes vincendas, ita ad hanc superandam semper gratiam sufficientem. Ad confirm. neg. ant. cum numerus Divinarum Personarum habeatur tantum ex revelatione, & non ex principiis naturæ insitis, potest utique facilius rusticus auctoritate magni viri induci, ut credat inculpabiliter quaternitatem esse revelatam, præsertim cum juxta valde probabilem Suarezii, & aliorum plurimum, quam etiam tr. de fide secutus sum, sententiam, notitia mysterii SS. Trinitatis reipsa & explicitè habita non sit necessaria necessitate mediæ. At verò existentia DEI habetur ex principiis obvis naturalibus, ex quibus facile potest talis rusticus colligere falsam esse talem instructionem, aut certe de ea dubitare, atque dein faciendo, quod in se est, adjuvante DEO, veritatem invenire: adeoque ignorantia vincibilis foret.

ARTICULUS III.

An Deus possit demonstrari à priori, vel quasi à priori.

31. **D**emonstratio, ut notum ex Logica, alia est *propter quid*, seu à priori; quando scilicet demonstratur effectus per causam, quod dicitur à priori physico: vel quando per prædicatum formaliter prius demonstratur aliud posterius, e. g. ex essentia proprietatis, ut ex rationalitate risibilitas, quod dicitur à priori logico, vel metaphysico. Alia est demonstratio *quia*, seu à posteriori, quando demonstratur causa ex effectu, vel per prædicatum posterius aliud formaliter prius, ut ex proprietate essentia. Alia dicitur *quasi à priori*; quando scilicet demonstratur aliquid per terminum convertibilem. Non autem nunc quærimus de demonstratione à posteriori, de qua inferius, neque de demonstratione strictè à priori; quia DEUS causam habere non potest, neque